

Handläggare
Samuel Svan
Telefon: 08 508 24 836

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2013-01-30

Utredning gällande förändring av delegationsordningen

Redovisning av utredningsuppdrag beslutat av stadsdelsnämnden
2013-11-28

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av utredningsuppdraget
2. Stadsdelsnämnden delegerar beslut att överklaga och yrka om inhibition samt, när så behövs begära prövningstillstånd, när överinstans ändrat nämndens beslut i enskilt ärende enligt alternativ 1 i tjänsteutlåtandet

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Lena Thorson
Avdelningschef

Sammanfattning

Bakgrund

Stadsdelsnämnden gav vid sammanträdet den 28 november 2013 i uppdrag åt förvaltningen att utreda en ändring av delegationsordningen på så sätt att beslut om att överklaga domar från förvaltningsrätt som ändrar nämndens beslut ska fattas av sociala delegationen i alla ärenden utom de som rör ekonomiskt bistånd. Förvaltningens utredning redovisas nedan.

Ärendet

Allmänt om delegering

Grunderna för delegering från nämnd till tjänsteman återfinns i kommunallagens (KL) sjätte kapitel, 33-38 §. Syftet med delegering är att de folkvalda ska kunna ägna sina resurser åt frågor av övergripande och principiell betydelse, och överlåta beslut av mer rutinartad karaktär åt tjänstemän. Delegering kan göras till särskilt utskott, till enskild ledamot eller ersättare samt till anställd hos kommunen.

Möjligheterna att delegera beslutanderätt begränsas i vissa fall. Av 6 kap 34 § KL framgår bland annat att beslut i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, inte får delegeras. Någon precisering av detta finns inte i kommunallagen. Därför finns kompletterande bestämmelser i bland annat 10 kap 4-6 §§ socialtjänstlagen (SoL). En lista över vilka ärenden det rör sig om finns i nuvarande delegationsordning, s. 5-9.

Nämnden kan, för de beslut som inte omfattas av begränsningar, delegera ärenden och ärendegrupper till den nivå nämnden finner lämpligt. En avvägning måste alltid göras mellan vad som är ändamålsenligt ur verksamhetssynpunkt, lämpligt med hänsyn till personalens kompetens och med hänsyn till att en del beslut är av ingripande karaktär för den enskilde. I vissa fall bör därför beslutanderätten läggas på politisk nivå, medan det ibland är lämpligt att delegera till handläggare eller till tjänsteman i arbetsledande ställning.

Ett beslut som är fattat efter delegering är det samma som att nämnden själv fattat beslutet. Nämnden kan inte ändra beslutet i efterhand. Nämnden kan dock välja att återkalla den givna beslutanderätten i en viss grupp av ärenden, för en viss tjänsteman eller för ett specifikt ärende. Nämnden kan också föregripa ett beslut enligt delegation i ett enskilt ärende genom att ta över ärendet och fatta beslut. Det kan till exempel röra sig om ett ur principiell synpunkt viktigt ärende som nämnden anser att den bör besluta i själv.

Beslut som fattas med stöd av delegering ska enligt 6 kap 35 § KL anmälas till nämnden. På så sätt kan nämnden följa hur uppdraget att fatta beslut i nämndens ställe utförs. Anmälan innebär dock inte att nämnden omprövar eller fastställer beslutet. Nämnden beslutar själv hur anmälan av delegationsbeslut ska gå till.

Delegation av beslut att överklaga dom från överinstans
Förvaltningslagen (FL) anger i 22 § att beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått denne emot och kan överklagas. Socialtjänstens beslut överklagas till förvaltningsrätten. Förvaltningsrättens beslut överklagas till kammarrätten och kammarrättens beslut överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen. För att kammarrätten ska ta upp ärenden krävs i vissa fall prövningstillstånd. Högsta förvaltningsdomstolen avgör endast mål där prövningstillstånd har meddelats. (33-37 §§ förvaltningsprocesslag, FPL) Om prövningstillstånd inte meddelas

står det överklagade beslutet fast. En överklagan ska vara myndigheten som meddelat beslutet tillhanda senast tre veckor efter att beslutet meddelats.

Kammarrätten ska meddela prövningstillstånd om det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till, om det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till, om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högsta förvaltningsdomstolen, eller om det finns synnerliga skäl till en sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Nämndens beslut att överklaga dom av allmän förvaltningsdomstol går att delegera, liksom beslut att begära inhibition. En förutsättning är att det överklagade beslutet i sig är delegeringsbart. Dåvarande regeringsrätten fastslog i avgörande RÅ 1994 ref 67 att ett ärende inte automatiskt blir av större vikt för att en förvaltningsdomstol upphävt socialnämnds beslut. Vid delegering av sådant beslut till tjänsteman ska dock bemyndigandet vara försett med förbehållet i 6 kap 34 § KL, att vad gäller ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda får inte delegeringen omfatta ärenden av principiell beskaffenhet eller som annars är av större vikt.

Svenska kommunförbundet (nu Sveriges kommuner och landsting) har lämnat rekommendationer för socialnämnds delegationsordning. Rekommendationen i fråga om beslut att överklaga dom som gått emot nämndens beslut är att delegaten som fattat ursprungsbeslutet också ska avgöra om domen ska överklagas eller inte.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänst.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Under 2013 har 444 ärenden om överklagade beslut inom socialtjänstens område avgjorts av allmän förvaltningsdomstol. I 44 fall har domstolen ändrat nämndens beslut och antingen bifallit överklagan eller återförvisat ärendet för ny handläggning. Förvaltningen har i två fall valt att överklaga sådant beslut. Ena ärendet rörde hemtjänst för äldre, där förvaltningens överklagan

kom in för sent och därför avvisades. Det andra ärendet rörde personlig assistans enligt LSS, och där har kammarrätten meddelat prövningstillstånd. Ärendet är ännu inte avgjort. Domar från allmän förvaltningsdomstol används av förvaltningen som vägledning i den fortsatta rättstillämpningen. Om domstol upphäver nämndens beslut (bifaller överklagan) ska beslutet ändras så som domstolen förvisar. Om domstolen återförvisar målet ska förvaltningen göra en ny utredning och fatta ett nytt beslut. I sådana fall där rättsläget är osäkert och förvaltningen anser att en tydligare vägledning behövs kan beslut fattas om att överklaga domstolens beslut. Socialtjänstlagen och de olika speciallagstiftningarna som finns är ofta uttryckta som ramlagar, där förvaltningsdomstolarnas avgöranden har en viktig roll i skapandet av rättspraxis.

Utifrån den utredning som förvaltningen gjort i frågan konstaterar förvaltningen att det är fullt möjligt att delegera beslut om att överklaga allmän förvaltningsdomstols beslut till tjänsteman, under förutsättning att grundbeslutet är delegeringsbart. Utredningen visar samtidigt att det inte finns något hinder för nämnden att ha en annan delegation för denna typ av beslut. Svenska kommunförbundet (nu SKL) har dock rekommenderat att delegaten i ursprungsbeslutet ska ges delegation i detta.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning utredde samma fråga, vilket redovisades vid nämndsammanträde 2012-08-30 (dnr 204-2012-1.1). Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning föreslog i sin utredning att delegationsordningen skulle följa kommunförbundets rekommendation, med tillägg att om grundbeslutet fattats av socialsekreterare eller biståndsbedömare så ska delegation att överklaga dom ges till biträdande enhetschef. I utredningen påtalades även att syftet med att överklaga en dom som gått nämnden emot är att få vägledning i rättstillämpningen.

Förvaltningen har tagit fram två förslag på delegationsordning i den aktuella frågan. Förslagen presenteras nedan, och i bilaga 1 är de båda alternativen inlagda i mallen för delegationsordning.

Alternativ 1

Det första alternativet motsvarar i stort den delegationsordning som nämnden har idag. Beslut att överklaga dom från allmän förvaltningsdomstol ska fattas av den delegat som fattat det överklagade beslutet, med förbehållet som anges i 6 kap 34 § KL. Undantag görs för de fall där grundbeslutet är fattat av socialsekreterare eller biståndsbedömare, där förvaltningen föreslår

att delegation att överklaga dom ska ges till biträdande enhetschef. I de fall biträdande enhetschef inte finns fattas beslut av enhetschef. Beslut enligt denna delegering ska anmälas till sociala delegationen. Förvaltningen föreslår vidare att de domar som går emot nämndens beslut kan skickas hem till ledamöter och ersättare i sociala delegationen för kännedom. Samtliga domar anmäls, och finns tillgängliga, vid sociala delegationens sammanträde.

Alternativ 2

Det andra alternativet innebär att beslut att överklaga dom från allmän förvaltningsdomstol ska fattas av sociala delegationen när det överklagade beslutet har fattats av tjänsteman (oavsett nivå). Alternativet motsvarar i princip det förslag som nämnden förordar i uppdraget, med den skillnaden att sådana beslut som rör ekonomiskt bistånd inte undantas. Förvaltningen anser att det blir tydligare om alla ärendetyper ligger på samma nivå, och som det framgår ovan rör det sig om ett begränsat antal beslut per år.

Då tidsfristen för när ett överklagande ska vara inlämnat är kort förordar förvaltningen att delegation ges till ordförande och vice ordförande i sociala delegationen i sådana fall där sociala delegationens nästa sammanträde inte kan avvaktas.

Förvaltningens förslag till beslut

Syftet med delegation är att överlåta beslut som, ur ett verksamhetsperspektiv, är av mer rutinartade slag åt tjänstemän, så att de förtroendevalda kan lägga sina resurser på att besluta om frågor av övergripande och principiell betydelse. Av utredningen framgår att ett ärende inte automatiskt blir av större vikt för att ett beslut har överklagats av den enskilde och sedan ändrat av domstol. Förvaltningen menar därför att beslut i dessa fall bör fattas av den som också fattade det överklagade beslutet, med undantag för de fall där ursprungsdelegaten är socialsekreterare eller biståndsbedömare.

En dom från allmän förvaltningsdomstol överklagas för att få vägledning i rättstillämpningen, vilket också är avgörande för om ärendet ska prövas av kammarrätten eller Högsta förvaltningsdomstolen. Detta blir aktuellt i ytterst få ärenden på ett år. Genom att anmäla besluten till sociala delegationen får ledamöterna en större insyn i de fall där det blir aktuellt. Införandet av rutinen att skicka alla domar som går emot nämndens beslut till sociala delegationens ger ytterligare möjlighet att ta ställning till om nämnden anser ett enskilt ärende vara av större principiell vikt.

Förvaltningen föreslår utifrån detta att nämnden beslutar i enlighet med alternativ 1.

Bilagor

1. Förslag till delegationsordning, alternativ 1 och 2